NOUSIAISTEN ILMASTOSUUNNITELMA 2030

Toimintakertomus ja seurantatiedot vuodelta 2025

sekä väliraportti koskien vuotta 2026 ja tavoitteet vuodelle 2027

Nousiaisten ensimmäinen ilmastosuunnitelma hyväksyttiin kunnanhallituksessa 31.3.2025 ja kunnanvaltuustossa 7.4.2025. Suunnitelmassa kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteeksi määritettiin 60 %:n vähennys vuoteen 2007 verrattuna (41,7 >16,3 kt CO2e).

Suunnitelman laatimisvaiheessa kuntalaisille, yhdistyksille ja yrityksille tehtiin kysely, jonka tulosten perusteella kehittämiskohteiksi ensisijaisesti ympäristökasvatus. Toimenpiteitä suunniteltiin ja mittareita asetettiin lisäksi liikenne-, energia-, ruoka- ja puhdistuspalvelut-, rakentamis-, maankäytön ja kaavoituksen sektoreille sekä maataloudelle.

Ilmastosuunnitelman tavoitteita ja toteumaa seurataan vuosittain ja talousarviossa tuodaan esille tärkeimmät kestävän kehityksen hankkeet ja toimenpiteet. Ilmastosuunnitelman ja samalla kestävän kehityksen tavoitteita tuodaan esille myös kunnan elinvoimaohjelmassa 2030 sekä kuntastrategiassa 2030. Seurantaraportti julkaistaan vuosittain alkusyksystä.

Ympäristökasvatuksessa nähdään erityisen tärkeäksi ***monikanavainen viestintä***, jolla pyritään ohjaamaan kuntalaisia, yrityksiä ja yhdistyksiä sekä kunnan eri osastoja toimimaan ilmastovastuullisesti. Kuntalaisille suunnattua viestintää tehdään kunnan verkkosivujen (Nousiaisten kunnan ilmastosuunnitelma | Nousiainen), Facebookin, Instagrammin ja LinkedIn-kanavien kautta. Talvella 2024–2025 toteutettiin myös TikTokissa nuorille suunnattu ilmastokampanja. Kuntaesitteessä ja kunnan verkkosivuilla on kerrottu ilmastosuunnitelmasta tavoitteineen sekä lisäksi on painatettu eri toimipisteistä saatava ilmastoaiheinen postikortti, jossa on linkki kunnan ilmastosuunnitelmasivustolle.

Kaikkiaan ilmastoon-, ympäristöön- ja kestävään kehitykseen liittyen on tehty postauksia, tiedotteita ja verkkosivuilmoituksia satakunta kappaletta vuoden 2025 aikana. Näihin sisältyvät esimerkiksi hulevesiin ja vieraslajien torjuntaan liittyvät kampanjat.

Nousiaisten kunnasta on osallistuttu vuonna 2025 Vihreän siirtymän seminaariin, Varsinais-Suomen kuntien ilmastotapaamisiin sekä Valonian ja Varsinais-Suomen Ely-keskuksen järjestämiin muihin kestävän kehityksen tapaamisiin.

Ilmastotyötä jatketaan vuosittain työryhmätapaamisilla, joihin pyritään kutsumaan alustajaksi asiantuntijapuhuja. Työryhmässä käydään läpi vuotuisia toteutettuja ja toteutettavia toimenpiteitä. Joulukuussa 2025 pidettävässä kokouksessa asiantuntija-alustuksen pitää Teija Paananen, joka työskentelee HK Foods Oyj:n hankinnan laatu- ja vastuullisuuspäällikkönä.

NOUSIAINEN

Ilmastosuunnitelman tavoitteet ja mittarit toteumineen taulukkona 2023–2025

Seurattava asia-kokonaisuus	Lähtötilanne	Seurantieto 2026	Osasto ja vastuuhlö/t	Kommentit
Kasvihuone-kaasupäästöjen vähentäminen	41,7 (2007) 27,6 (2022)	26,1 (2024)	Tekninen os. Tal.hall. Leena Lemola	Lähde: SYKE-tilastot
Elintarvike-hankinnat (€), kotimaisuusaste %	256 204 € (2023) > 72,7 %	262 250 € (2024) > 73,6 % 202%. 2025: 261 607, kotimaiset hankinnat 71 %	Tekninen os. Virpi Sarakaski	Huom. tuontituotteiden hinnat ovat nousseet huomattavasti – määrään nähden euroja menee aiempaa enemmän.
Elintarvike-hävikin vähentäminen	1272,15 (2023)	1945 (2024) 822,30 (6 kk 2025) 846 (6 kk 2026)	Tekninen os. Maija Laine	Kirjaaminen tarkentunut. Keväällä 2025 tehty kysely ruokailijoille, jonka perusteella muutettu ruokalistaa, jotta hävikkiä saataisiin vähennettyä.
Ilmasto-kasvatustyö	-	8	Sivistysos. Satu Mäkinen Talous- ja hallinto Leena Lemola	Vuonna 1/2025-9/2026: 1. Valpperin Vihreä lippu -koululla vesiteema 2.10/25: Avoimen koululounaan päivät HYKissä + hävikkiviikko yhteistyössä SPR:n kanssa, järjestetään uudelleen 10/2026 3. Valuma-aluesuunnittelu Nousiainen: Valonian tiedotustilaisuus syyskuussa 2025 4. VS kuntien ilmastotapaaminen 11/25 5. Vihreän siirtymän vuosiseminaari 11/25 6. Somekampanjat teemoina hulevedet, kierrätys, ilmastosuunnitelma, hävikki
Kestävän kehityksen hankkeet	-	3	Talous ja hallinto: Leena Lemola Ympäristö-tarkastus: Verneri Leino Toni Ylitalo	1. Askaisten- ja Mynälahden valuma-alueyhteistyöhanke (alkaen 2025 - 2027) 2. Traficom: Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisohjelman laadinta (2025) 3. Elyn yleishyödylliset ympäristö ja ilmastoinvestoinnit: Karhunperkko III monimuotoisen leikkipuiston rakentaminen (2025-2026, valmistui 7/2026) 4. Akselipyöräreitistön kyltitys 2025-2026 (valmistui 7/2026) (11/2025-5/2026 Nousiaisten kunnan sopeutumissuunnitelma ilmastonmuutokseen)
Sähkön ominaiskulutus MWh	2579 (2023)	2597 (2024) 2414 (2025)	Tekninen os. Toni Ylitalo Marika Salminen	Koko kunnan sähkön kulutus. Kunnan hallinnoimien sähköliittymien sähkönkulutus (kiinteistöt ml. Katuvalaistus ja lämmitys) Huom. Nousiaisten Vesi Oy:n kulutus ei sisälly lukuun.
Kaukolämmön kulutus MWh	4017 (2023)	4323 (2024) 3133 (2025)	Tekninen os. Toni Ylitalo Marika Salminen	Kaukolämpöverkkoon liitetyt kunnan omistamat kiinteistöt
Veden kulutus (1000 m3)	11 (2023)	11 (2024) 9,5 (2025)	Tekn. os. Toni Ylitalo	Kunnan kiinteistöjen vedenkulutus

			Marika Salminen	
Aktiiviviljelijät, joilla ilmoitettuna talviaikaista kasvipeitteisyyttä (%).	95 (2023)	98,70 (2024) 97,5 (2025)	Maaseutu-toimi: Tuulia Huovila	Nousiaislaisista viljelijöistä 88 % on tehnyt ympäristösitoumuksen ja 80 % sitoumuksen tehneistä on valinnut tilakohtaiseksi toimenpiteeksi ilmasto- ja ympäristökoulutuksen 2025. (*
Muuta huomioitavaa				*Kuntastrategiassa 2030 ja talousarviossa vuodelle 2026 on huomioitu ilmastotavoitteet, tavoitteet huomioidaan myös talousarviossa vuodelle 2027.

Johtopäätökset ja jatkotoimenpiteet

Seurattavista tunnusluvuista ilmastokasvatustyötä ja kestävän kehityksen hankkeiden määrää ei ole aiemmin seurattu, joten niistä ei ole saatavilla lähtötasotietoja. Seuraavassa sektoreittain huomioita vuoden 2025 tuloksista:

- Elintarvikepuolella tuontituotteiden hinnat ovat nousseet paljon viime vuosien aikana, mistä syystä euromääräisesti kotimaisuusaste on laskenut, kilomääräisesti kotimaisuusaste on edelleen hyvällä tasolla (esim. perunan ja maidon hintojen nousu on pysynyt maltillisena).
- Kunnan omistamien kiinteistöjen veden, sähkön ja kaukolämmön kulutus on ollut laskusuuntaista.
- Kunnan kokonaispäästöt ovat Suomen ympäristökeskuksen (Syke) tilastojen mukaan vähentyneet vuoteen 2007 verrattuna selkeästi: 41,6 > 26,1 % (huom. viimeisimmät luvut vuodelta 2024). Vuosien 2023-2024 välillä parannusta kunnan kokonaispäästöihin on tullut 2 %. Päästöt per asukas 2007-2024 on -36 %.
- Maan keskiarvoon (-45 %) verrattuna kunnan päästökehitys on ollut heikkoa, mutta maaseutumaisten kuntien keskiarvoon (-32 %) verrattuna Nousiaisten päästökehitys taas on ollut myönteistä.
- Vuonna 2024 Nousiaisten kolme suurinta päästösektoria olivat maatalous, tieliikenne ja työkoneet. Näiden sektorien päästöt ovat muuttuneet suhteellisesti seuraavasti:
    - Maatalous: 13 % suhteessa vertailuvuoteen, mikä tarkoittaa 1.0 tuhatta tonnia.
    - Tieliikenne: -32 % suhteessa vertailuvuoteen, mikä tarkoittaa -4.0 tuhatta tonnia.
    - Työkoneet: -21 % suhteessa vertailuvuoteen, mikä tarkoittaa -0.8 tuhatta tonnia.

NOUSIAINEN

Tavoitteita ja toimenpiteitä vuodelle 2026

Tavoitteet / toimenpiteet	Toteutukset 20.9.2026 mennessä
kunnan ilmastosuunnitelmasta viestitään mm. eri teemapäivinä, kuten WWF:n Earth Hour, Älä osta mitään -päivä, Suomen luonnon päivä, Maailman ylikulutuspäivä	Some-kanavissa, (IG, FB, In) julkaistu useita postauksia mm. koskien ilmastoystävällisiä hankkeita sekä eri ympäristöteemaisia päiviä ja tapahtumia, kuten hävikkiviikkoa
kunnassa järjestetään tai osallistutaan muiden tahojen järjestämisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin koskien ympäristö- ja ilmastoasioita	*Elinvoimakeskus järjesti Henrikin yhtenäiskoululla 29.1.2026: Hirvijoen valuma-aluetta koskevan yleisötilaisuuden, jossa oli noin 40 osallistujaa (Valuma-aluesuunnittelu toteutetaan osana Saaristomeri-ohjelmaa) * osallistuttu Varsinais-Suomen liiton kriisityöpajaan ilmastonmuutoksesta 3/2026 * osallistuttu Varsinais-Suomen kuntien ilmastotapaamiseen 4/2026
Toteutetaan ilmasto- ja ympäristöystävällisiä hankkeita, sekä haetaan hankerahoitusta näihin teemoihin liittyen	*Toteutettu Karhunperkko III alueelle suunniteltu monimuotoisuusteemainen leikkipuisto kesällä 2026, viralliset avajaiset järjestetty 17.9.2026, saatu rahoitusta Maaseuturahaston yleishyödylliset ympäristö- ja ilmastoinvestoinnit, saatu tukea 40851 € (kokonaisbudjetti 72949 €) *Toteutettu kyltitys Maskun, Mynämäen ja Nousiaisten yhteistyöhankkeelle: Akselipyöräreitistölle kesän 2026 aikana. Reittiä kampanjoitiin keväällä ja kesällä 2026 sekä lanseerattiin lähipyöräilypäivänä 12.9.2026, saatu Nousiaisten osalta Leader-ryhmä Varsin Hyvältä tukea 17 176,25 € (Nousiaisten kokonaisbudjetti 22 650,00) *haettu hankerahoitusta Sitralta 78 000 euroa (100 % rahoitus) Terveyttä luonnosta -hankkeeseen, jossa tavoitteena olisi toteuttaa moniaistinen, helppokulkuinen luontopolku Rästäsmäen pururadan yhteyteen vuonna 2027), tieto hankepäätöksistä loppuvuodesta 2026.
laaditaan suunnitelma ilmastonmuutokseen sopeutumista varten	laadittu nykytila-analyysi kunnan valmiudesta ilmastonmuutokseen otettu käyttöön työkalu, joka sopeutumista voidaan seurata ja suunnitella sitä koskevia toimenpiteitä (lähinnä teknisen osaston käyttöön), toimenpidesuunnitelmat laaditaan syksyllä 2026
Muut asiat:	*Ilmasto- ja ympäristötavoitteet huomioidaan vuoden 2027 talousarviossa *kunnan työntekijöille liisattu keväällä 2026 yhteiskäyttöön sähköauto *käyty neuvotteluja mm. Datakeskus- ja aurinkovoimalatoimijoiden kanssa *Osallistuva budjetointi 2025: kukkaniityn perustaminen, 2026: vieraslajien torjunta (espanjansiruetanat) ***Mikäli Valpperin koulun toiminta loppuu, niin samalla loppuu myös ansiokas ja pidetty Vihreä lippu -toiminta**

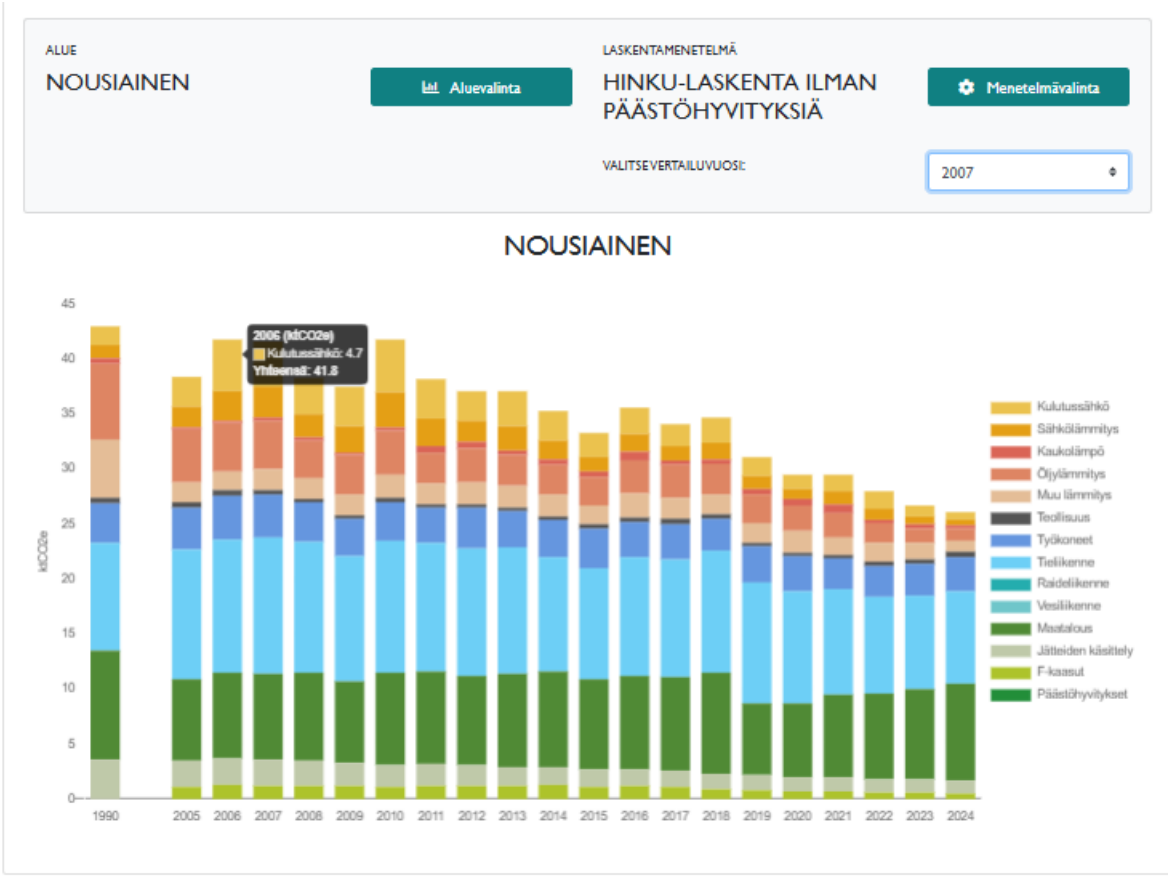
(* Tietoa viisivuotisen ympäristösitoumuksen vaatimuksista, jotka liittyvät tilojen ilmastotyöhön koulutuksen osalta:

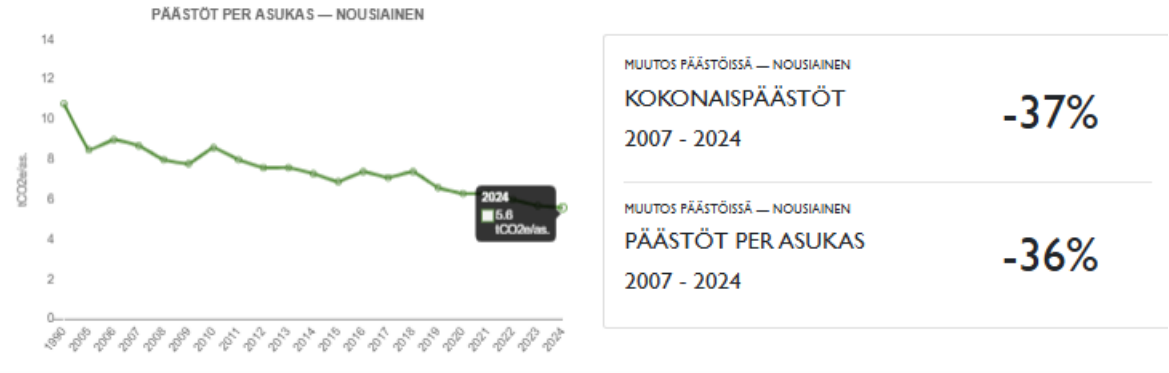
Ympäristösitoumuksen toimenpiteet koostuu tilakohtaisten toimenpiteiden yleisistä vaatimuksista ja tilakohtaisista valinnaisista toimenpiteistä. Yhtenä yleisenä vaatimuksena kaikille sitoutuneille viljelijöille on ilmasto- ja ympäristösuunnitelman tekeminen, joka suurimman osan on tehtävä kevääseen 2026 mennessä. Kyseessä on suunnitelma, jossa kartoitetaan tilan ympäristöhaasteita ja kehittämismahdollisuuksia. Suunnitelma tehdään osoitteessa ilmastosuunnitelma.fi.

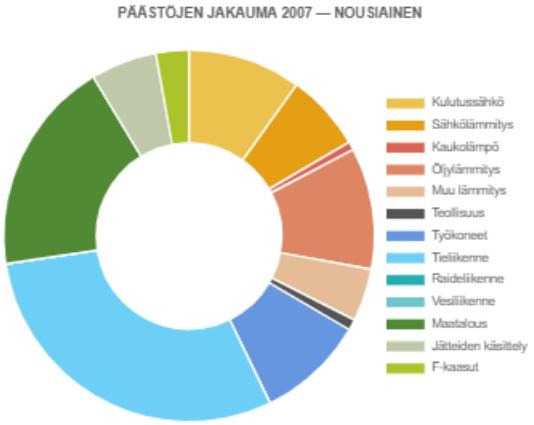
Yhtenä ympäristösitoumuksen vuosittain valittavana toimenpiteenä on myös ilmasto- ja ympäristökoulutus, jonka viljelijä voi tehdä verkossa.
Koulutuksen aiheet ovat seuraavat, näistä voi valita yhden vuosittain:

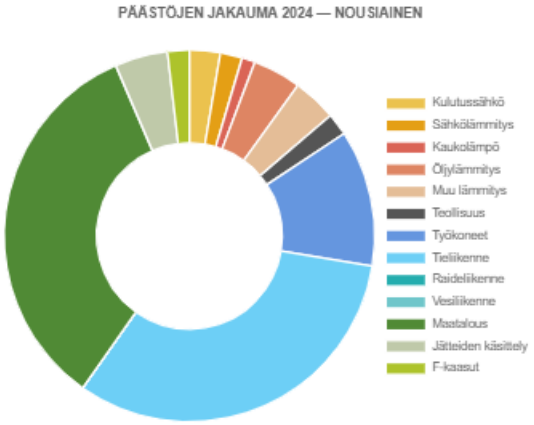
1. hiilensidonta peltomaahan ja maaperän kasvukunto
2. kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen maatilalla
3. maatalousluonnon monimuotoisuuden edistäminen
4. maatilan vesiensuojelu
5. integroidun torjunnan menetelmät.

SYKE-tilastot (2024), Lähde: SYKE - kuntien ja alueiden khk-päästöt, 17.8.2026

Raportoinnin yhteyshenkilöt

Elinvoimapäällikkö Leena Lemola, leena.lemola@nousiainen.fi
Tekninen sihteeri Marika Salminen, marika.salminen@nousiainen.fi

Suunniteltuja toimenpiteitä vuodelle 2027

- Pyritään lisäämään kotimaisia ostoja elintarvikepuolelle.
- Keväällä keskuskeittiö tekee asiakastyytyväisyyskyselyn, jossa huomioidaan ympäristöystävällisyys.
- Keskuskeittiö huomioi syksyllä hävikkiviikkoteeman.
- Askaisten-Mynämäen valuma-aluehanke jatkuu vielä vuonna 2027.
- Vieraslajien torjuntaa koskevia toimenpiteitä.
- Energiankulutusta seurataan ja pyritään sitä hillitseviin toimenpiteisiin (käyttäjien tiedottamista).
- Tarjolla on rahoitusta öljylämmityksestä luopumiselle – tästä tiedottamista, mahdollisesti myös kunnan yksi kiinteistö siirtyisi öljystä maalämpöön.
- Seurataan aktiivisesti ilmasto- ja ympäristöteemaisia hankehakuja ja osallistutaan niihin mahdollisuuksien mukaan.
- Valitettavasti Valpperin koulun Vihreä lippu -toiminta päättyy vuonna 2027, mikäli Valpperin koulun toiminta päättyy.